

N:o 20.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 4 mars 1903.
— — — — Andra Kammaren den 4 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning om väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande bokföringsskyldighet.

(Lagutskottets utlåtande n:o 5.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt motion har ifrågasatts utvidgning eller förtydligande af de genom förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855 meddelade bestämmelser om utsträckning af skyldigheten att föra handelsböcker.

Riksdagen har funnit denna framställning beaktansvärd.

Gällande lagstiftning angående bokföringsskyldighet torde, åtminstone i den mån densamma afser enskilda personer, kunna sägas hvila på den uppfattningen, att dylik skyldighet bör åligga dem, hvilka på grund af beskaffenheten utaf deras verksamhet kunna antagas behöfva i någon större utsträckning anlita krediten. Det allmänna förtroendet är en grundval för omsättningen, och skydd mot missbruk af detta förtroende är därför ett viktigt samhällsintresse. En förutsättning för beredande af sådant skydd är emellertid att, då en näringsidkare kommer på obestånd och måste inställa sina betalningar, tillfälle gifves att inhämta tillförlitlig och fullständig upplysning, huru han begagnat det honom lämnade förtroendet, samt hvad anledningen är till det obestånd han

iråkat. Då ordentligt och ändamålsenligt förda handelsböcker i detta hänseende bereda den säkraste kännedomen, är bokföring öfver rörelsen för näringsidkaren en skyldighet ej blott mot honom själf, utan äfven mot det allmänna.

Riksdagen, som ansluter sig till den uppfattning, på hvilken gällande lagstiftning i förevarande ämne är byggd, finner däremot anmärkningar i vissa hänseenden kunna framställas mot det sätt, hvarpå denna uppfattning för det närvarande är genomförd. Af hvad Riksdagen ofvan anført om syftet med bokföringsskyldigheten torde framgå, att detta syfte skulle bäst tillgodoses därigenom, att dylik skyldighet ålades dem, hvilka drifva rörelse af större omfattning, oafsedt den yrkesställning de i öfrigt intoge. En föreskrift af detta innehåll torde dock knappast kunna blifva af tillräcklig tydlighet och bestämdhet, och det har därför ansetts nödigt att närmare angifva de slag af näringsidkare, hvilka bokföring åligger. Den uppräknig af särskilda yrken, som 2 § af ifrågasvarande förordning i detta ändamål innehåller, läser emellertid på grund af de ändrade förhållanden, som uppstått efter tiden för förordningens tillkomst, numera vara i viss mån föråldrad och ofullständig. I densamma upptages nämligen icke en del näringar, hvilka i våra dagar ofta bedrivnas i så stor omfattning, att bokföringsskyldighet borde förefinnas. Det synes därför vara lämpligt och behöfligt, att nämnda bestämmelser underkastas ompröfning, i ändamål att förutom nu uppräknade näringsgrenar jämväl andra, som kunna anses med hänsyn till betydelse för affärslifvet vara med dem likställda, måtte, i den mån de utöfvas i afsevärd omfattning, få sig ålagd skyldighet att föra handelsböcker. Å andra sidan torde det kunna ifrågasättas, hruvida samtliga de i paragrafen angifna yrken städse äro af den betydelse för affärslifvet eller utöfvas i den omfattning, att förändret af handelsböcker bör vara ovillkorligen och utan undantag påbjudet.

Att liksom jordbruket de näringar, hvilka med jordbruket sammanhänga, äro fritagna från bokföringsplikt, synes Riksdagen riktigt, men bestämmelsen härom, sådan den för närvarande är affattad, läser i tillämpningen hafva gifvit anledning till skiljaktiga åsikter angående frågan, hvilka näringar i förekommande fall böra anses på sådan grund vara undantagna. Stadgandets mening torde vara, att undantaget afser endast sådana näringar, hvilka utgöra verkliga binäringar. Är däremot en näring i och för sig af den beskaffenhet och omfattning, att den är hänförlig under bestämmelserna om bokföringsskyldighet, torde dylik skyldighet

böra åligga näringsidkaren, äfven om näringen står i närmare eller fjärrare samband med jordbruk. Att med bestämdhet angifva gränsen härutinnan lärer möta synnerliga svårigheter, men det torde i allt fall förtjäna att tagas under öfvervägande, huruvida ett förtydligande skulle kunna åstadkommas och enhet i rättstillämpningen därigenom vinnas.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts och då en revision af bestämmelserna i ämnet, i syfte att gifva desamma en tydligare och mer tidsenlig affattning, torde jämväl i andra afseenden kunna icke utan skäl ifrågasättas, får Riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, i hvad mån gällande bestämmelser angående skyldighet att föra handelsböcker kunna erfordra utvidgning eller förtydligande, samt för Riksdagen framlägga förslag till de lagbestämmelser, hvartill förhållandena kunna anses föranleda.

Stockholm den 4 mars 1903.

Med undersåtlig vördnad.
